

Regelbunden tillsyn i Sjugare skola och Ullvi skola, förskoleklass och grundskola årskurs 1-6

Inledning

Skolinspektionen är ny myndighet för tillsyn, kvalitetsgranskning och tillståndsprövning sedan den 1 oktober 2008. Det innebär att Skolinspektionen svarar för de frågor som Skolverket tidigare svarade för inom detta område. Inspektioner som påbörjats under Skolverkets ansvar, drivs vidare som regelbunden tillsyn och rapporteras av Skolinspektionen.

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Leksands kommun och besökt Sjugare skola och Ullvi skola den 8–10 oktober 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vilket framgår av Skolinspektionens beslut. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och från Sjugare skola och Ullvi skola, dels den information som samlats in under besöken. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I skolorna intervjuades rektorn, lärare, elever, elevvårdspersonal och föräldrar. Inspektörerna besökte även verksamheten i förskoleklasserna och lektioner i årskurserna 1-6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolorna utgör underlag för bedömningen. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Sjugare skola	Antal elever
Förskoleklass	4
Grundskola	32

Ullvi skola	
Förskoleklass	4
Grundskola	35

Sjugare skola är belägen en dryg mil norr om Leksand och Ullvi skola ligger några kilometer söder om centralorten. Skolorna är små byskolor som leds av en gemensam rektor som har haft detta ansvar i drygt två år. Verksamheten i Sjugare skola är indelad i två åldersblandade klasser: Förskoleklass – årskurs 3 (F-3) samt årskurs 4-6. En stor del av verksamheten i F-3 delas upp i F-1 respektive 2-3. I Ullvi skola finns tre åldersblandade klasser: F-2, 3-4 och 5-6. Gemensamt för båda skolorna är inslag av så kallad utepedagogik.

Lärarna ingår i ett arbetslag för respektive skola och de har regelbundna möten kring praktiska och pedagogiska frågor. Personalen i de båda skolorna har även några gemensamma träffar varje läsår. Lärarna deltar dessutom i ämneskonferenser som är gemensamma för det Norra skolområdet i Leksands kommun.

I Norra skolområdet ingår även Tällbergs skola, Sammilsdalsskolan samt förskolorna i centralorten och i Tällberg. Ett så kallat närteam finns knutet till skolområdet. I närteamet finns tillgång till talpedagog, psykolog samt specialpedagoger. Skolornas och förskolornas rektorer ingår även i närteamet.

Rektorn för Sjugare och Ullvi skolor har även ansvar för fritidshemmen i de båda skolorna samt för verksamheten i förskoleklass och årskurs 1-2 i Sammilsdalsskolan, inklusive skolans fritidshem. Rektors ansvarstagande för förskoleklass och årskurs 1-2 i Sammilsdalsskolan beskrivs i skolrapporten för den skolan.

Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen och förskoleverksamheten beskrivs i separata rapporter.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att verksamheterna i Sjugare skola och i Ullvi skola i olika utsträckning förmår att erbjuda eleverna en utbildning som svarar mot det nationella uppdraget. Gemensamt för de båda skolorna är att det pågår ett aktivt värdegrundsarbete som bidrar till att eleverna överlag trivs och känner sig trygga i sina skolor. Personalen har lyckats väl med att involvera eleverna i det förebyggande värdegrundsarbetet genom exempelvis faddersystem, kamratstödjare och rastvärdar. Skolorna måste dock upprätta egna likabehandlingsplaner.

Skolornas förmåga att erbjuda eleverna en undervisning som svarar mot de nationella målen varierar dock.

Den dominerande bilden är att Ullvi skola utgör en stimulerande lärmiljö där läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot genomsyrar en stor del av undervisningen. Eleverna ges goda möjligheter att utveckla nyfikenhet och lust att lära liksom att lära sig lyssna, diskutera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem. I undervisningen varierar innehåll och arbetsformer och eleverna får pröva och utveckla olika uttrycksformer

såsom drama, skapande i bild, text och form. Skolan kännetecknas av en hög grad av målinriktad samverkan mellan all personal, vilket kan vara en förklaring till skolans tydliga inriktning på att ge alla elever goda förutsättningar att nå målen för utbildningen. Det speglas bland annat i skolans helhetsperspektiv på arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Ullvi skola har goda system för att på individnivå följa upp elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen. Utifrån intervjuer, lektionsbesök och den uppföljning som görs bedömer inspektörerna att eleverna i Ullvi skola ges goda förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Tillsynen visar dock att kvaliteten i undervisningen i Sjugare skola varierar, genom att den inte alltid tar sin utgångspunkt i läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot. Goda exempel finns emellertid där eleverna ges utmaningar och möjligheter att utveckla nyfikenhet och lust att lära samt tilltro till sin egen förmåga. Variationen när det gäller kvaliteten i undervisningen i Sjugare skola kan vara en förklaring till skolans låga resultat över tid i matematik, engelska och svenska. Resultaten bör också ställas i relation till skolans bristande förmåga att anpassa undervisningen till alla elever samt att ge särskilt stöd. Här finns behov av förbättringsinsatser inte minst när det gäller att följa upp om det stöd som ges bidrar till ökad måluppfyllelse. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta åtgärder för att mer systematiskt följa upp elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen, analysera resultaten och förbättra måluppfyllelsen. Att därvid fortlöpande följa upp och utvärdera undervisningens ändamålsenlighet så att undervisningsmål och metoder ständigt prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens mål och krav bedöms som nödvändigt. Vidare behöver skolan utveckla arbetet med elevernas ansvar och inflytande över det egna lärandet.

Rektorn är väl förtrogen med verksamheten i de båda skolorna. Det pedagogiska ledarskapet bör dock utvecklas liksom rektors ansvar för resultatuppföljning och utvärdering på skolövergripande nivå. Det gäller såväl elevernas kunskapsresultat som resultatet av arbetet med målen att sträva mot i läroplanen och kursplanerna. Skolorna saknar en samlad bild av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen, vilket måste åtgärdas. Kvalitetsarbetet bör utvecklas i framförallt Sjugare skola, så att det på ett funktionellt sätt bidrar till att säkerställa att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och bidrar till en högre måluppfyllelse. Skolornas kvalitetsredovisningar uppfyller inte förordningens krav fullt ut.

Brister som måste åtgärdas

Skolinspektionen bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Sjugare skola och Ullvi skola gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94).

- Sjugare och Ullvi skolors likabehandlingsplan uppfyller inte de författningskrav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Rektorn fattar inte beslut om avvikelser från särskolans timplan för elever som är integrerade i grundskolan (6 kap. 1 § särskoleförordningen).
- Sjugare och Ullvi skolors kvalitetsredovisningar uppfyller inte förordningens krav (3 och 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt Skolinspektionens bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Sjugare skola bör förbättra arbetet med att mer systematiskt följa upp och synliggöra elevernas kunskapsresultat på individnivå i alla ämnen i årskurs 5.
- Sjugare skola bör i högre grad följa upp kunskapsresultaten under hela skoltiden samt analysera och ompröva metoder för undervisningen med utgångspunkt från kunskapsresultaten.
- Sjugare skola bör utveckla lärarnas samverkan kring bedömningar av de nationella ämnesproven i årskurs 5.
- Sjugare skola bör försäkra sig om att de nationella målen är utgångspunkten vid bedömning av elevernas kunskaper.
- Sjugare skola bör säkerställa att all undervisning tar sin utgångspunkt i läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot.
- Undervisningen i Sjugare skola bör i högre utsträckning inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer för att åstadkomma ett lärande där fakta, färdighet, förståelse och förtrogenhet integreras till en helhet.
- Sjugare skola bör utveckla arbetet med att ge eleverna möjligheter att utöva inflytande över det egna lärandet och försäkra sig om att det ökar i takt med stigande ålder och mognad. Skolan bör också förbättra elevernas kännedom om målen för utbildningen.
- Samverkan mellan lärarna i Sjugare skola bör förbättras.
- Undervisningen i Sjugare skola bör i högre grad anpassas till alla elevers förutsättningar, erfarenheter och olika behov.
- Arbetet med särskilt stöd bör förbättras i Sjugare skola och rektor måste säkerställa att alla elever får det stöd de behöver. Vidare bör det särskilda stödet följas upp och utvärderas i högre utsträckning.
- Sjugare och Ullvi skolors arbete med åtgärdsprogram bör förbättras, innehållet bör tydligare kopplas till elevernas identifierade behov i förhållande till natio-

nella mål och beskriva de åtgärder som skolorna avser att vidta samt ange hur åtgärderna ska följas upp.

- Personalens insikter i de föreskrifter som styr utbildningen bör förbättras i Sjugare skola.
- Rektorn måste försäkra sig om att elever mottagna i särskolan erbjuds en garanterad undervisningstid.
- Rektorns pedagogiska ledarskap bör utvecklas.
- Det systematiska kvalitetsarbetet bör förbättras i Sjugare skola.

Bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *ansenlig avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Nationella ämnesprov för årskurs 5. Tabellerna anger andelen elever som enligt skolornas bedömning uppnått målen i ämnesproven i Sjugare skola och i Ullvi skola, uttryckt i procent. Dessutom anges andel elever som bedömts uppnått målen totalt i kommunen.

Tabell 1

	Sjugare skola			Leksands kommun		
Ämne	År 2006	År 2007	År 2008	År 2006	År 2007	År 2008
Svenska	57	33	50	88	75	88
Matematik	56	44	50	80	74	82
Engelska	78	44	75	86	75	93

Källa: skolans och kommunens egna uppgifter

Tabell 2

	Ullvi skola			Leksands kommun		
Ämne	År 2006	År 2007	År 2008	År 2006	År 2007	År 2007
Svenska	88	89	100	88	75	88
Matematik	63	100	100	80	74	82
Engelska	88	78	100	86	75	93

Källa: skolans och kommunens egna uppgifter

Kommentar:

I slutet av årskurs 5 finns nationella mål att uppnå för eleverna i alla ämnen. Någon samlad bild av hur eleverna i Sjugare skola och Ullvi skola når dessa mål kan skolorna inte ge. Emellertid redovisar skolorna resultaten för de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik i årskurs 5, se tabell 1 och 2 ovan. Det bör noteras att vissa år är relevanta lågt, vilket innebär att varje enskild elev då utgör en hög procentsats. De nationella ämnesproven kan bland annat användas för att lärare ska ges stöd i arbetet med att bedöma om eleverna uppnått kursplanernas mål i respektive ämne. De kan också indikera i vad mån eleverna har nått kursplanernas mål i aktuella ämnen.

Av tabell 1 framgår att resultaten i Sjugare skola är anmärkningsvärt låga för hela den redovisade tidsperioden. I jämförelse med snittresultaten för kommunen är skolans resultat lägre i alla ämnen under samma period.

Tabell 2 visar att resultaten i Ullvi skola har förbättrats totalt under den redovisade perioden. Vidare är skolans resultat överlag högre än snittet för kommunen som helhet under hela tidsperioden.

Lärarna i de båda skolorna och rektorn uppger att kunskapsresultaten redovisas i flera ämnen och ämnesblock i samband med de så kallade mitterminskonferenserna för alla klasser. Någon sammanställning av kunskapsresultat i alla ämnen redovisas dock inte. En redovisning av kunskapsresultat fördelat på pojkar respektive flickor

finns inte heller i alla ämnen. Inspektörerna saknar således underlag för att kunna göra en helhetsbedömning av skolornas kunskapsresultat. Se vidare under punkt 3.3.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framtäysfande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X Sjugare	X Ullvi	

Motivering:

Inspektörerna gör två olika bedömningar av granskningsområdet *Uppföljning och kommunikation av resultat*. Skolinspektionen bedömer att området sammantaget håller god kvalitet i Ullvi skola medan det håller mindre god kvalitet i Sjugare skola. Den senare bedömningen görs främst utifrån att lärarna i Sjugare skola inte i tillräcklig utsträckning följer upp resultaten i alla ämnen och utifrån dessa analyserar och omprövar metoder för sin undervisning.

Tillsynen visar att lärarna i Ullvi skola kontinuerligt följer upp elevernas resultat i alla ämnen. I intervjuer med lärarna framkommer att det finns en levande diskussion om resultaten och kunskapsuppföljningarna medför överlag omprövningar och anpassningar av undervisningen. Resultaten dokumenteras och är även ett viktigt underlag inför utvecklingssamtalen.

Utvecklingssamtalen i de båda skolorna är inriktade på hur elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling kan främjas. Informationen vid utvecklingssamtalen i Sjugare skola, avseende elevernas kunskapsutveckling, är främst fokuserad på svenska, matematik och engelska. I Ullvi skola redovisas vanligen elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen. Föräldrar i de båda skolorna uttrycker överlag att de är nöjda med informationen vid dessa samtal.

Inom nedanstående områden bedömer Skolinspektionen att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Uppföljning av resultaten

Enligt läroplanen ska skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas.

I intervjuer med lärare i Sjugare skola framkommer att de i ringa utsträckning följer upp och analyserar kunskapsresultaten för att använda dessa som en utgångspunkt för att ompröva och utveckla metoder i undervisningen.

Mot bakgrund av detta bedömer inspektörerna att lärarna i Sjugare skola i högre grad bör följa upp kunskapsresultaten under hela skoltiden samt analysera och ompröva metoder för undervisningen med utgångspunkt från resultaten i syfte att nå en högre måluppfyllelse.

Uppföljning av alla ämnen

Läraren ska utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Detta uppdrag ska omfatta skolans alla ämnen

Tillsynen visar att lärarna i Sjugare skola följer upp och utvärderar elevernas kunskapsresultat dock med en koncentration på svenska, engelska och matematik. Uppföljningarna görs med stöd av exempelvis prov och diagnoser. Elever, föräldrar samt rektorn saknar således information om hur eleverna utvecklas i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen.

Skolinspektionen bedömer att lärarna i Sjugare skola bör förbättra arbetet med att mer systematiskt följa upp, utvärdera och synliggöra varje elevs kunskapsresultat i alla ämnen i årskurs 5.

Individuell utvecklingsplan

I Ullvi skola och i Sjugare skola upprättas individuella utvecklingsplaner för varje elev. De utvecklingsplaner som inspektörerna har tagit del av är av skiftande kvalitet. Kopplingen till de nationella målen syns i olika utsträckning och förekomsten av kort- och långsiktiga mål förefaller variera beroende på lärare. Vidare framgår det inte alltid i planerna vilka insatser som ska göras av skolan för att eleven ska ha framgång i skolarbetet. Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordningen om en individuell utvecklingsplan ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framtidsinriktad. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen har reviderats under hösten 2008 med anledning av ändringen. Skolinspektionen förutsätter att skolornas fortsatta arbete med individuella utvecklingsplaner sker i enlighet med förordningen.

1.3 Bedömning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling,
- om lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna.

Bedömning av området Bedömning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X Sjugare	X Ullvi	

Motivering:

Inspektörerna gör två olika bedömningar av granskningsområdet *Bedömning*. Skolinspektionen bedömer att området sammantaget håller god kvalitet i Ullvi skola medan det håller mindre god kvalitet i Sjugare skola. Den sistnämnda bedömningen görs främst utifrån att lärarna i Sjugare skola inte i tillräcklig utsträckning utgår från de nationella målen vid bedömningar och att de inte samverkar vid bedömning av nationella ämnesprov.

I Ullvi skola utgår lärarna överlag från de nationella målen i kursplanerna vid bedömning av elevernas kunskapsutveckling. Som stöd i detta arbete används bland annat kriterierna i det digitala rapporteringssystem (PODB) som håller på att implementeras i hela kommunen. Intervjuer med lärarna i Ullvi skola visar vidare att där finns en fortlöpande diskussion om bedömningar av elevers kunskapsresultat. Lärarna samverkar vid bedömningar av de nationella ämnesproven i årskurs 5 och analyser av provresultaten ses som en självklar angelägenhet för hela skolan.

Lärarna i de båda skolorna samverkar inte med andra skolor i kommunen för att stämma av bedömningarna i de nationella ämnesproven. Inspektörerna vill i samband med detta poängtera vikten av att utveckla samverkan med andra skolor som stöd i arbetet med att ytterligare säkerställa likvärdiga bedömningar av elevers kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att inom nedanstående områden finns behov av förbättringsinsatser.

Användande av nationella ämnesprov

De nationella ämnesproven kan bland annat användas för att lärare ska ges stöd i arbetet med att bedöma om eleverna uppnått kursplanernas mål i respektive ämne. Lärarna i Sjugare skola använder de nationella ämnesproven för årskurs 5 som stöd för att bedöma elevernas kunskapsutveckling. I samtal med lärarna framkommer dock att de inte samverkar kring bedömningar av dessa prov utan detta görs i huvudsak av varje enskild lärare, vilket kan äventyra likvärdighet i bedömningar i för-

hållande till de nationella målen.

Skolinspektionen bedömer att lärarna i Sjugare skola bör utveckla samverkan kring bedömningar av nationella ämnesproven i årskurs 5.

Utgångspunkt vid bedömning

Enligt läroplanen ska läraren utgå från de nationella målen vid bedömning av elevernas kunskaper.

Samtal och intervjuer med lärare i Sjugare skola visar att de i varierande utsträckning utgår från de nationella målen i kursplanerna vid bedömningar av elevers kunskapsresultat. Lärarna uppger att de vid bedömningar tidigare har använt lokala konkretiseringar av kursplanerna som ett stöd i arbetet med att få tydlighet i de nationella målen. Detta material används inte längre utan kommunens digitala rapporteringssystem (PODB) ska istället fylla motsvarande funktion. Vid tiden för inspektionsbesöket används detta dock inte i nämnvärd utsträckning. Lärarna ingår i kommunövergripande ämnesgrupper som diskuterar bedömningsfrågor och betyg. Tillsynen visar sammantaget att det är lärarberoende huruvida de nationella målen är utgångspunkten vid bedömning av elevernas kunskaper.

Skolinspektionen bedömer att lärarna i Sjugare skola bör försäkra sig om att de har de nationella målen som utgångspunkt vid bedömning av elevernas kunskaper och att detta får genomslag fullt ut i hela skolan.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X Sjugare	X Ullvi	

Motivering:

Inspektörerna gör två olika bedömningar av granskningsområdet *Genomförande av utbildningen*. Skolinspektionen bedömer att området sammantaget håller god kvalitet i Ullvi skola medan det håller mindre god kvalitet i Sjugare skola. Den senare bedömningen görs främst mot bakgrund av att undervisningen i Sjugare skola inte alltid tar sin utgångspunkt i läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot, att elevernas inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet bör förbättras liksom lärarnas samverkan inom skolan.

Tillsynen visar att undervisningen i Ullvi skola i stor utsträckning har sin utgångspunkt i mål att sträva mot. Eleverna ges goda möjligheter att utveckla nyfikenhet och lust att lära liksom att lära sig lyssna, diskutera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem. Undervisningen är varierad och olika kunskapsformer integreras till en helhet, många gånger genom ämnesövergripande temaarbeten. Eleverna får uppleva olika uttryck för kunskaper såsom drama, bild och andra skapande uttrycksformer. Lärare och elever ger inspektörerna flera exempel som visar på en tydlig progression i elevernas lärande. Eleverna görs delaktiga i och får reflektera över sitt eget lärande. Det görs bland annat med stöd av så kallade målböcker. Eleverna ges möjlighet att ta ansvar för sitt lärande och i viss mån påverka innehåll och arbetsformer utifrån ålder och mognad. Flertalet elever har kännedom om sina individuella mål och många känner till målen för olika ämnesområden.

Intervjuer, observationer och enkätresultat visar att både Sjugare skola och Ullvi skola ger eleverna goda möjligheter att utveckla förmågan att arbeta i demokratiska former bland annat genom klassråd och elevråd.

Verksamheten i förskoleklassen i de båda skolorna rymmer såväl lek, rörelse och skapande verksamhet som språkutvecklande arbete samt möjligheter för barnen att upptäcka grundläggande matematiska begrepp. Skolinspektionen bedömer att verksamheten i skolornas förskoleklasser ger barnen goda förutsättningar att utvecklas på det sätt som anges i de nationella målen för skolformen.

Inom nedanstående områden bedömer Skolinspektionen att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Utbildningens inriktning

I läroplanen och kursplanerna står att målen att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Dessa mål ska utgöra det främsta underlaget för planeringen av undervisningen. Målen uttrycker bl.a. att eleverna ska utveckla nyfikenhet, lust att lära och tillit till sin egen förmåga, lära sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem samt att reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden.

Inspektörerna får i Sjugare skola exempel på undervisning som har sin utgångspunkt i mål att sträva mot. Det gäller exempelvis undervisning i svenska för de yngre eleverna där stort utrymme ges för deras reflektioner och delaktighet i ett lustfyllt lärande. Inspektörerna får dock flera exempel i Sjugare skola där undervisningen

framstår som sysselsättning kring lösryckta faktakunskaper utan sammanhang och tydliga mål. Den är många gånger läromedelsstyrd och föga intresseväckande.

Graden av läroplansanknytning i undervisningen förefaller vara lärarberoende. Mål att sträva mot är således inte alltid en medveten utgångspunkt för planeringen av undervisningen. Det kan möjligen förklaras med att målen inte diskuteras på skolövergripande nivå. Vidare tycks det som att mål att sträva mot ibland uppfattas som ett "ett steg ovanför" mål att uppnå. Bristande samsyn kring undervisningskvaliteter kan leda till att eleverna inte garanteras en likvärdig utbildning. Utifrån samtal och intervjuer samt lektionsbesök är inspektörernas samlade intryck att eleverna i Sjugare skola i varierande grad ges möjlighet att utveckla de kunskapskvaliteter som anges i mål att sträva mot.

Skolinspektionen bedömer därför att rektorn och lärarna i Sjugare skola bör försäkra sig om att all undervisning tar sin utgångspunkt i läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot.

Utrymme för olika kunskapsformer

I läroplanen anges att skolan ska främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska bland annat åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer. Läraren ska sträva efter att integrera kunskaper i sina olika former; fakta, färdighet, förståelse och förtrogenhet.

Inspektörernas samlade intryck från lektionsbesök och samtal i Sjugare skola är att undervisningens kvalitet varierar när det gäller att integrera olika kunskapsformer.

Inspektörerna tar dock del av goda exempel i undervisningen för de yngre eleverna där olika kunskapsformer bildar en helhet. Inspektörerna noterar emellertid flera exempel där undervisningen i svenska, matematik, engelska och samhällsorienterande ämnen domineras av fakta- och färdighetsträning och lite utrymme ges för andra kunskapsformer.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i Sjugare skola i högre utsträckning bör inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer för att åstadkomma ett lärande där dessa kunskapsformer integreras till en helhet.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

I läroplanen uttrycks att eleverna ska få reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och att det ska öka i takt med stigande ålder och mognad. En förutsättning för att eleverna ska ha möjlighet till inflytande över undervisningen är att de har kännedom om målen för utbildningen och att de ges verktyg och beredskap för ett sådant arbetssätt.

Tillsynen visar att eleverna i Sjugare skola överlag har relativt liten kännedom om sina individuella mål liksom mål i olika ämnen eller temaområden. I skolans kvalitetsredovisning (2007/2008) bedömer lärarna att de i jämförelse med föregående år blivit bättre på att tydliggöra målen för eleverna och att detta är ett fortsatt viktigt förbättringsområde.

Flertalet av de elever som inspektörerna möter i Sjugare skola uppger att det är lärarna som till största delen bestämmer undervisningens innehåll och utformning och att eleverna ibland ges möjlighet att exempelvis välja i vilken ordning de ska utföra givna arbetsuppgifter. Några lärare diskuterar ibland val av arbetssätt och

undervisningens innehåll med eleverna och ger dem möjligheter att bidra med synpunkter och förslag, medan andra lärare företrädesvis utgår från sin egen planering. Skolan har i kvalitetsredovisningen (2007/2008) identifierat ”Planera mer tillsammans med eleverna” som ett viktigt utvecklingsområde, vilket inspektörerna ser som positivt.

Skolinspektionen bedömer att Sjugare skola bör utveckla arbetet avseende elevernas möjligheter till inflytande över sitt eget lärande och försäkra sig om att det ökar i takt med stigande ålder. Skolan bör också förbättra elevernas kännedom om målen för utbildningen.

Samverkan inom skolan

Läroplanen anger att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för lärande och utveckling.

Tillsynen visar att det i flera avseenden finns en god samverkan inom Sjugare skola, inte minst i det förebyggande värdegrundsarbetet. Trots att skolan är liten och mot bakgrund av skolans låga kunskapsresultat över tid visar tillsynen dock att det finns utrymme för ytterligare förbättring när det gäller samverkan inom skolan. Det gäller t.ex. undervisningens utgångspunkt i mål att sträva mot, progressionen i elevernas kunskapsutveckling, uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i alla ämnen samt hur elevernas inflytande över det egna lärandet ska öka med stigande ålder och mognad. Skolinspektionen bedömer att samverkan mellan lärarna inom Sjugare skola som helhet bör förbättras.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X Sjugare	X Ullvi	

Motivering:

Inspektörerna gör två olika bedömningar av granskningsområdet *Anpassning av verksamheten till elevernas behov*. Skolinspektionen bedömer att området sammantaget håller god kvalitet i Ullvi skola medan det håller mindre god kvalitet i Sjugare skola. Den senare bedömningen görs främst utifrån att anpassningen av undervisningen till elevernas förutsättningar och behov varierar i hög grad i Sjugare skola. Vidare är det oklart huruvida alla elever i behov av särskilt stöd får det, vilket i sin tur är

kopplat till skolans otillräckliga uppföljning av det stöd som ges.

Tillsynen visar att lärarna i Ullvi skola i hög grad utgår från varje enskild elevs behov och förutsättningar genom att använda flera olika läroböcker med olika innehåll och svårighetsgrad samt genom att differentiera arbetsuppgifterna så att exempelvis elever i behov av extra utmaningar ges detta. Klasslärarna har huvudansvaret för det särskilda stödet i Ullvi skola. Därtill finns en så kallad resurspedagog som bidrar i undervisningen för berörda elever. Det särskilda stödet ges på ett varierat vis och anpassas efter elevernas olika behov genom exempelvis tydliga strukturer och kompensatoriska hjälpmedel. Personella resurser omfördelas vid behov och tillfälliga gruppindelningar görs för att exempelvis åstadkomma intensivsatsningar i undervisningen. Lärarna har regelbunden handledning med skolområdets specialpedagog som ett stöd i arbetet med att finna möjligheter att anpassa undervisningen och ge särskilt stöd. Inspektörernas bedömer sammantaget att Ullvi skola överlag förmår att anpassa undervisningen till varje elevs behov. Lärarna uttrycker att utvärdering och dokumentation av det särskilda stödet kan förbättras, vilket inspektörerna ser som positivt.

Skolinspektionen bedömer att inom nedanstående områden finns behov av förbättringsinsatser.

Individanpassad undervisning

Läraren ska enligt läroplanen utgå från varje enskild elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

I tillsynen ses goda exempel i Sjugare skola på hur lärare, för framförallt de yngre eleverna, anpassar undervisningen och utgår från varje enskild elevs behov och förutsättningar genom att exempelvis använda olika läroböcker, ge individuella läxor och anpassa arbetsuppgifter på olika vis. Emellertid framkommer vid samtal, intervjuer och inspektörernas observationer att merparten av lektionerna planeras och genomförs så att alla elever arbetar med samma sak, ofta i samma läromedel, dock inte alltid vid samma tidpunkt. Vidare ser inspektörerna få exempel där elever som behöver extra utmaningar i sitt lärande ges detta, utan de får snarare extra uppgifter som inte alltid uppfattas som stimulerande av eleverna.

Skolinspektionen bedömer att lärarnas arbete med att anpassa undervisningen till alla elevers förutsättningar, erfarenheter och olika behov bör förbättras i Sjugare skola.

Särskilt stöd

Enligt skollagen och grundskoleförordningen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Stödundervisning ska ges om det befaras att eleven inte kommer nå de nationella målen, eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Särskilt stöd ska i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör.

I Leksands kommun finns en gemensamt utarbetad arbetsgång för arbetet med särskilt stöd kallad "Arbetsgång då problem uppstår". I intervjuer med rektorn, lärare i båda skolorna, skolornas specialpedagog och skolsköterska framkommer att

arbetsgången i huvudsak uppfattas som funktionell. Den tydliggör ansvarsfördelningen när det gäller att identifiera elever i behov av särskilt stöd och klargör att svårigheter i första hand ska lösas av respektive lärare och arbetslag utifrån ett inkluderande synsätt. Vid eventuella behov av kompletterande specialpedagogiska insatser så sker en fördelning av dessa via de så kallade närteamen inom respektive skolområde. Rektorerna ingår i teamen.

Lärarna i Sjugare skola har det huvudsakliga ansvaret för undervisningen för elever i behov av särskilt stöd. De har regelbunden handledning med specialpedagogen som stöd för detta arbete. Specialpedagogen har även visst undervisningsansvar. Särskilt stöd ges främst inom klassens ram men det förekommer även lösningar där stödinsatser ges både individuellt och i mindre grupper. Skolan uppger att för ett flertal elever i behov av särskilt stöd sker kontinuerliga samtal med föräldrar och specialpedagog där nuläge, planering och åtgärder på lång och kort sikt görs. I intervjuer framkommer dock tecken som tyder på att stöd inte ges i tillräcklig utsträckning för elever i behov av detta. Skolan gör inte några systematiska uppföljningar och utvärderingar av huruvida de olika pedagogiska stödinsatserna bidrar till ökad måluppfyllelse för berörda elever.

Skolinspektionen bedömer utifrån skolans låga resultat över tid, observationer och intervjuer att Sjugare skolas arbete med särskilt stöd bör förbättras och rektor måste säkerställa att alla elever får det stöd de behöver. Vidare bör det särskilda stöd som ges följas upp och utvärderas i högre utsträckning.

Åtgärdsprogram

Enligt grundskoleförordningen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder ska rektorn se till att behovet utreds och att ett åtgärdsprogram upprättas. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Inspektörerna har tagit del av exempel på åtgärdsprogram från båda skolorna och de motsvarar i flera avseenden förordningens krav. Åtgärdernas koppling till elevernas identifierade behov är dock inte alltid helt tydliga och det är många gånger oklart hur åtgärderna ska följas upp.

Skolinspektionen bedömer att arbetet med åtgärdsprogram bör förbättras i Sjugare och Ullvi skolor. Innehållet bör tydligare kopplas till elevernas identifierade behov i förhållande till nationella mål och beskriva de åtgärder som skolan avser vidta samt ange när och hur åtgärderna ska följas upp.

Se även Skolverkets Allmänna råd för arbete med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Skolinspektionen bedömer sammantaget att granskningsområdet *Normer och värden i studiemiljö och samvaro* är av god kvalitet i Sjugare skola och i Ullvi skola. Bedömningen görs främst utifrån det aktiva värdegrundsarbete som pågår i båda skolorna där värdegrundsfrågor integreras på ett naturligt sätt i den ordinarie undervisningen. I Sjugare skola har man exempelvis utvecklat ett så kallat lösningsfokuserat arbetssätt för att lyfta värdegrundsfrågor i undervisningen för de yngre eleverna. Sjugare skola har ett system där elever med stöd av vuxna är så kallade kamratstödare samt en fadderverksamhet. Detta uppges bland annat bidra till elevernas trygghet och den gemensamma trivseln i skolan. Även i Ullvi skola finns en organisation där elever på motsvarande vis har ansvar för skolgemensamma frågor i form av exempelvis rastvärdar. Ullvi skola stämmer regelbundet av och följer upp frågor som rör trygghet, trivsel och eventuella kränkningar i klasserna genom en enkät som kallas "Ullvi-tempen".

I båda skolorna finns ordningsregler som har utarbetats tillsammans med eleverna. Observationer vid inspektionsbesöken, dokumentation och intervjuer tyder på att skolorna utgör en trygg miljö för eleverna. Lektioner och raster präglas överlag av en trivsam stämning och god arbetsro för eleverna. I båda skolorna uppges såväl elever som föräldrar och lärare att personalen vidtar omedelbara åtgärder vid eventuella kränkningar eller konflikter. Resultat i den kommunövergripande enkäten

avseende läsåret 2006/2007 visar uppgifter om kränkningar i Sjugare skola. Detta är något som rektorn har uppmärksammat och vidtagit åtgärder för att stävja. Inspektörerna finner anledning i samband med detta att påpeka skolans ovillkorliga ansvar för att ständigt följa upp sina insatser för att garantera varje elevs rätt till en lugn och trygg studiemiljö.

Likabehandling

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år i kvalitetsredovisningen. Arbetet ska ske under medverkan av eleverna och planen ska utgå från en specifik redovisning av verksamhetens behov som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året.

Sjugare skola och Ullvi skola har utarbetat en gemensam plan kallad Sjugare och Ullvi skolors plan mot kränkande behandling, vilket inte uppfyller kravet på att det för varje verksamhet ska finnas en likabehandlingsplan. Skolornas plan är en bilaga till den kommunövergripande likabehandlingsplanen. Skolornas plan motsvarar i flera delar kraven på en likabehandlingsplan. Dock saknas en specifik redovisning av skolornas insatser som avses genomföras under året utifrån en aktuell kartläggning av verksamheternas behov. Vidare har elever inte medverkat vid upprättandet av handlingsplanen.

Skolinspektionen bedömer att Sjugare skola och Ullvi skola måste upprätta likabehandlingsplaner i enlighet med lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever och förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Skolinspektionen granskar dessutom rektors och personals ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,

- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Skolinspektionen bedömer att granskningsområdet *Tillgång till likvärdig utbildning* sammantaget håller god kvalitet i Sjugare skola och i Ullvi skola. Verksamheten genomförs i enlighet med författningarnas krav när det gäller omfattningen av verksamheten i förskoleklassen, elevens val, tillgång till modersmålsundervisning samt ändamålsenliga lokaler och nödvändig utrustning. Utbildningen medför inga kostnader för eleverna.

I båda skolorna bedrivs undervisningen i åldersblandade klasser. I intervjuer med lärarna i Sjugare skola framkommer uppgifter som tyder på att eleverna inte alltid ges förutsättningar att nå målen fullt ut i alla ämnen i årskurs 5 i denna organisation. Med vissa intervall ges möjligheten först i årskurs 6, enligt lärarna. Inspektörerna finner anledning att påpeka att lärarna i Sjugare skola och rektorn måste försäkra sig om att varje elevkull ges förutsättningar att nå de nationella målen för årskurs 5 i alla ämnen.

Inom nedanstående områden bedömer Skolinspektionen att det finns behov av förbättringsinsatser.

Garanterad undervisningstid

Enligt särskoleförordningen ska elever erbjudas en minsta garanterad undervisningstid, vilken preciseras i timplanerna för särskolan.

I Ullvi skola finns integrerade särskoleelever. I tillsynen framkommer att eleverna följer grundskolans timplan trots att beslut om avvikelser för särskolans timplan inte är fattade (se vidare under *Rektors beslutsfattande*). Skolinspektionen bedömer att rektorn måste säkerställa att elever i särskolan erbjuds en garanterad undervisningstid.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolornas arbete inom bedömningsområdet *Personalens utveckling och kompetens*, är av god kvalitet främst utifrån att skolornas lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver samt att den kompetensutveckling som ges personalen är ändamålsenlig. Dock framkommer vid intervjuer och lektionsbesök ett behov av att aktualisera läroplanens och kursplanernas innehåll hos delar av personalen i Sjugare skola.

Inom nedanstående område bedömer Skolinspektionen att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Personalens insikter i de föreskrifter som styr

Skollagen anger att kommuner skall se till att lärare, förskollärare och fritidspedagoger som undervisar har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för det offentliga skolväsendet, särskilt de föreskrifter som anger målen för utbildningen. Vid tillsynen i Sjugare skola framkommer i samtal, intervjuer och vid inspektörernas lektionsbesök en viss okunskap gällande målstyrningen i läroplan och kursplaner, särskilt de beskrivningar av undervisningens inriktning som anges i målen att sträva mot. Skolinspektionen bedömer att lärarnas insikter i de föreskrifter som styr utbildningen bör förbättras i Sjugare skola.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,

- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Tillsynen visar att rektorn för Sjugare och Ullvi skolor är väl förtrogen med verksamheterna. Hon skaffar sig kännedom om dem genom elevvårdsarbetet, personalmöten, besök i verksamheterna och genom att ibland finnas tillgänglig som samtalspartner kring fortlöpande frågor som rör skolverksamheten. Rektorn driver ett i många avseenden initierat och målinriktat pedagogiskt utvecklingsarbete i skolorna. Skolinspektionen bedömer trots detta att granskningsområdet *Rektors ansvar* är av mindre god kvalitet. Bedömningen görs främst mot bakgrund av att det pedagogiska ledarskapet bör utvecklas ytterligare kring uppföljning och utvärdering av hur undervisningen bedrivs i förhållande till läroplanens mål att sträva mot i framförallt Sjugare skola. Vidare bör arbetet med att följa upp och utvärdera kunskapsresultaten på skolnivå förbättras i båda skolorna.

Registerkontroll görs vid all anställning.

Inom nedanstående områden bedömer Skolinspektionen att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Rektor som pedagogisk ledare

Enligt skollagen vilar det på rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Som pedagogisk ledare i skolan har rektorn, enligt läroplanen det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Bland annat måste rektorn försäkra sig om att läroplanens mål att sträva mot genomsyrar all undervisning.

Tillsynen visar att mål att sträva mot överlag ligger till grund för undervisningen i Ullvi skola medan kvaliteten på undervisningen i Sjugare skola varierar. Vidare visar tillsynen att elevernas möjlighet till inflytande över sitt eget lärande bör förbättras i Sjugare skola.

Mot bakgrund av ovanstående samt de låga kunskapsresultaten över tid i Sjugare skola bedömer Skolinspektionen att det pedagogiska ledarskapet bör utvecklas.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Kursplanernas mål att uppnå anger den kunskapsnivå som alla elever minst ska

uppnå efter det femte skolåret i samtliga ämnen. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för skolans resultat och för att dessa följs upp och utvärderas i relation till de nationella målen. Det är således nödvändigt att en samlad bild finns av elevernas resultat på skolnivå.

Vid mitterminskonferenserna i de båda skolorna får rektorn en viss bild av elevernas kunskaper i svenska, engelska, matematik, idrott och hälsa samt slöjd och bild. Utöver resultaten från de nationella ämnesproven i årskurs 5, kan rektorn dock inte redogöra för hur stor andel av eleverna som uppnår målen i årskurs 5 i kursplanernas samtliga ämnen, vilket försvårar en analys av hur väl Sjugare och Ullvi skolor lyckas med sitt kunskapsuppdrag. Även för yngre elever saknas en samlad bild av skolornas kunskapsresultat. Enligt Skolinspektionen är det viktigt att även yngre elevers kunskapsresultat sammanställs på skolnivå och att sådana sammanställningar används i arbetet med att upptäcka och ge särskilt stöd till elever samt för att vara underlag i skolans övergripande förbättringsarbete.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste följa upp och utvärdera kunskapsresultaten på skolövergripande nivå i samtliga ämnen i årskurs 5 i förhållande till de nationella målen.

Rektors beslutsfattande

Enligt särskoleförordningen får för integrerad elev, efter beslut av rektorn för särskolan, de avvikelser göras från särskolans timplan som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan.

Tillsynen visar att undervisningen för integrerade särskoleelever i stor utsträckning följer grundskolans timplan, trots att beslut om avvikelser från särskolans timplan inte är fattade av rektorn. Skolinspektionen bedömer att rektorn, i förekommande fall måste fatta beslut om avvikelser från särskolans timplan för elever som är integrerade i grundskolan.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X Sjugare	X Ullvi	

Motivering:

Inspektörerna gör två olika bedömningar av granskningsområdet *Kvalitetsarbete*. Skolinspektionen bedömer att området sammantaget håller god kvalitet i Ullvi skola medan det håller mindre god kvalitet i Sjugare skola. Den senare bedömningen görs främst utifrån att det kontinuerliga kvalitetsarbetet i Sjugare skola inte bedöms vara tillräckligt funktionellt eftersom det i flera avseenden inte tycks leda till ökad måluppfyllelse.

I Ullvi skola bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som överlag håller god kvalitet även om det kan utvecklas ytterligare. Till stor del kommer arbetet till uttryck i den lokala arbetsplanen och det redovisas kort i kvalitetsredovisningen. Inspektörerna får flera exempel på hur arbetsplanen omsätts i det pedagogiska arbetet. Det gäller exempelvis ett medvetet helhetstänkande kring elevernas lärande där mål, kvaliteten i undervisningen, den kontinuerliga uppföljningen av resultaten och elevernas delaktighet i sitt eget lärande är tydliga kännetecken på det kontinuerliga kvalitetsarbetet.

Inom följande område bedömer Skolinspektionen att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Systematiskt kvalitetsarbete.

Läroplanen anger att skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället.

Som nämnts i flera delar av rapporten framkommer att undervisningen i Sjugare skola i varierande grad utgår från de nationella målen och skolan har liten beredskap för att följa upp och utvärdera undervisningens ändamålsenlighet. Låga kunskapsresultat under ett antal år är en signal på att en bättre uppföljning och samverkan är nödvändig. Många av de åtgärder som föreslagits i skolans senaste kvalitetsredovisningar har inte lett till en högre måluppfyllelse.

Skolinspektionen bedömer att det systematiska kvalitetsarbetet bör förbättras i Sjugare skola.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje kommunalt bedriven skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Arbetet med kvalitetsredovisningen syftar också till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag. I förordningen ställs krav på elevers och personals medverkan i arbetet med kvalitetsredovisningen. Även elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta. Det ställs också krav på att uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan ska

redovisas i kvalitetsredovisningen.

Sjugare och Ullvi skolors kvalitetsredovisningar följer i stort kommunens mall och där finns en tydlig struktur med måluppfyllelse, resultat, analys och åtgärder för utveckling. Där beskrivs årets verksamhet samt övergripande redovisningar av resultat och måluppfyllelse i förhållande till nationella mål när det gäller såväl kunskapsuppdraget som värdegrundsuppdraget. Dock finns inga tydliga kunskapsresultat. Vidare redovisas ett antal kommunala mål samt skolornas egna prioriterade mål. Ett antal förslag till förbättringsåtgärder formuleras under varje mål. Någon djupare analys av undervisningens ändamålsenlighet utifrån de låga kunskapsresultaten under ett antal år i Sjugare skola har exempelvis inte gjorts. Vidare har elever inte varit delaktiga i framtagandet av kvalitetsredovisningarna.

Skolinspektionen bedömer att Sjugare skolas och Ullvi skolas kvalitetsredovisningar inte fullt ut uppfyller de krav som förordningen ställer.

Stockholm 2009-01-15

Åsa Rehnberg

Per Eng